

طرحی برای رشد کسب و کارهای داخلی

گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس درباره طرح جدید تقویت کسب و کارها چه می‌گوید؟

رخ می‌دهد. هرچند این سکوها باعث صرفه جویی در هزینه‌ها و افزایش بهره‌وری در بسیاری از کسب و کارها شده‌اند و ایجاد نوعی زیست بوم کارآفرینی را تسهیل کرده‌اند، اما سکوهایی بیگانه هیچ‌گونه الزامی به رعایت قوانین و منافع و مصالح ملت ایران همچون پرداخت مالیات، عوارض و رقابت منصفانه ندارند و حتی در بسیاری موارد برای رعایت قوانین کشورهای ثالث مستقیمی به کسب و کارهای نوپای ایرانی آسیب زده‌اند. مرکز پژوهش‌های مجلس اخیراً در گزارشی به بررسی طرح حمایت از توسعه و رقابت پذیری سکوها یا پلتفرم‌های ارائه دهنده خدمات پایه و کاربردی شبکه ملی اطلاعات پرداخته که در ۱۳ ماده تنظیم شده است.

سکوها یا پلتفرم‌های اینترنتی در عصر اطلاعات مانند کارخانه‌ها در عصر صنعت هستند که همه امور اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی دیگر حول آنها شکل می‌گیرد و به این دلیل اهمیت راهبردی پیدا می‌کنند. استقلال در سکوهایی اینترنتی از اهمیت بسیار زیادی برخوردار است و وابستگی ایران به سکوهایی بیگانه نسبت به کشورهای دیگر در سطح بالایی قرار دارد، یعنی بسیاری از مناسبات روزمره اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی مردم کشور ایران در سکوهایی بیگانه

مهدی خاتمی

خبرنگار

در مورد مقررات گذاری پیرامون سکوها و مردم می‌توان به تکلیف توزیع کننده و تولید کننده محتوا نسبت به بررسی صحت و سقم محتوا، رعایت حق نشر و لزوم آموزش سواد دیجیتال اشاره کرد. همچنین لزوم توجه به حریم خصوصی و حمایت حقوقی از کاربران آسیب دیده از جمله دیگر لوازم مقررات گذاری در این حوزه است. در مورد کارمندان نیز می‌توان از لزوم آموزش کارمندان و تبیین مسئولیت و اختیارات کارمندان نام برد. حمایت‌های دولتی و حقوقی و نیز اخذ مالیات دیجیتال در کنار لزوم بی‌طرفی سکو نسبت به جناح‌های سیاسی و همکاری و اعمال قانون هم جزئی از رابطه سکو و دولت است. در نهایت هم همکاری و رقابت منصفانه با سایر کسب و کارها مطرح می‌شود.

نقص در طرح

با بررسی مواد طرح مشاهده می‌شود طرح فقط به بعضی از انواع حمایت‌های دولتی از سکوها متمرکز شده است و سه جنبه نیروی کار، رقابت عادلانه

سکوی نوآوری شامل مایکروسافت و اوراکل می‌شوند. در ایران چنین سکوهایی که مورد استفاده فراگیر باشند یا وجود ندارند یا به طور عمومی شناخته شده نیستند. این سکوها با تعریف رایانش ابری از سکو قرابت بیشتری دارند.

۳. سکوهایی تجمیع: این سکوها ترکیبی از سکوهایی نوآوری و تراکنشی هستند، شبیه اپ‌استور شرکت اپل و گوگل پلی شرکت گوگل و تقریباً کافه بازار در ایران.

۴. سکوهایی سرمایه گذاری: سکوهایی سرمایه گذاری شامل شرکت‌هایی می‌شوند که یک راهبرد سبب سکویی تشکیل داده‌اند و مانند یک شرکت هلدینگ یا سرمایه گذار در سکوها یا هر دو نقش، فعال هستند. نمونه این سکوها سافت‌بنک‌ها هستند و در ایران نمونه‌های مشابه صندوق‌های سرمایه گذاری خطرپذیر فعال در حوزه فناوری اطلاعات هستند که در موضوع سکوها نیز سرمایه گذاری دارند.

انواع مقررات گذاری روابط سکوها با مردم، دولت، کارمندان و سایر کسب و کارها

و موضوع‌های مرور شده از سوی یک شرکت بیگانه به عنوان تهدید امنیت ملی برای کشوری که خدمات شرکت بیگانه در آن به صورت عمده استفاده می‌شود، معرفی شده است.

انواع سکوها

به طور کلی می‌توان از یک دیدگاه چهار نوع سکو را برشمرد.

۱. سکوهایی تراکنشی که همچنین به عنوان همسان‌گزینی دیجیتال نیز شناخته می‌شود. اینها سکوهایی هستند که مانند یک بازار یا محل ملاقات برای گروه‌های مختلفی از مردم عمل می‌کنند. نمونه شرکت‌های سکوهایی تراکنشی، شامل آمازون و فیس‌بوک می‌شود و پیام‌رسان‌های داخلی و کسب و کارهای تبلیغات مردمی مثل دیوار و شیپور را نیز می‌توان از جمله مصادیق این تعاریف ذکر کرد.

۲. سکوهایی نوآوری: این نوع سکوها چارچوب‌های فناوری عرضه می‌کنند که می‌تواند برای استفاده فردی مفید باشد. نمونه شرکت‌های فعال در

۳ چالش مهم قانون گذاری

به رغم اهمیت بسیار زیاد سکوها مقررات گذاری آنها با چالش‌هایی اساسی مواجه است، از جمله این‌که بیشتر سکوها شرکت‌های چندملیتی هستند در آمریکا هستند. دومین چالش پیچیدگی و ماهیت جعبه سیاه مانند معماری سکوها و الگوریتم‌های مبنایی آنهاست، یعنی دولت‌ها و ملت‌ها نمی‌دانند از اطلاعات آنها چه استفاده‌ای می‌شود. سومین چالش تقسیم مسئولیت بین کاربران و سکوهاست. به بیان دیگر فقط سکوهایی برخط نیستند که در اعتلا یا تخریب ارزش‌های اجتماعی نقش دارند، بلکه کاربران فعال و فعالیت آنها نیز می‌تواند در این زمینه مؤثر باشد. گرچه قدرت کاربران از قدرت کسب و کار اداره کننده سکو در شکل دهی به جهت گیری کلی سکو بسیار کمتر است. در اعلامیه وزارت تجارت ایالات متحده آمریکا در وضع محدودیت برای سکوهایی رسانه اجتماعی تیک تاک و وی چت نیز به روشنی گردآوری اطلاعات شهروندان یک کشور همچون فعالیت شبکه، اطلاعات مکانی، تاریخچه جست و جوها